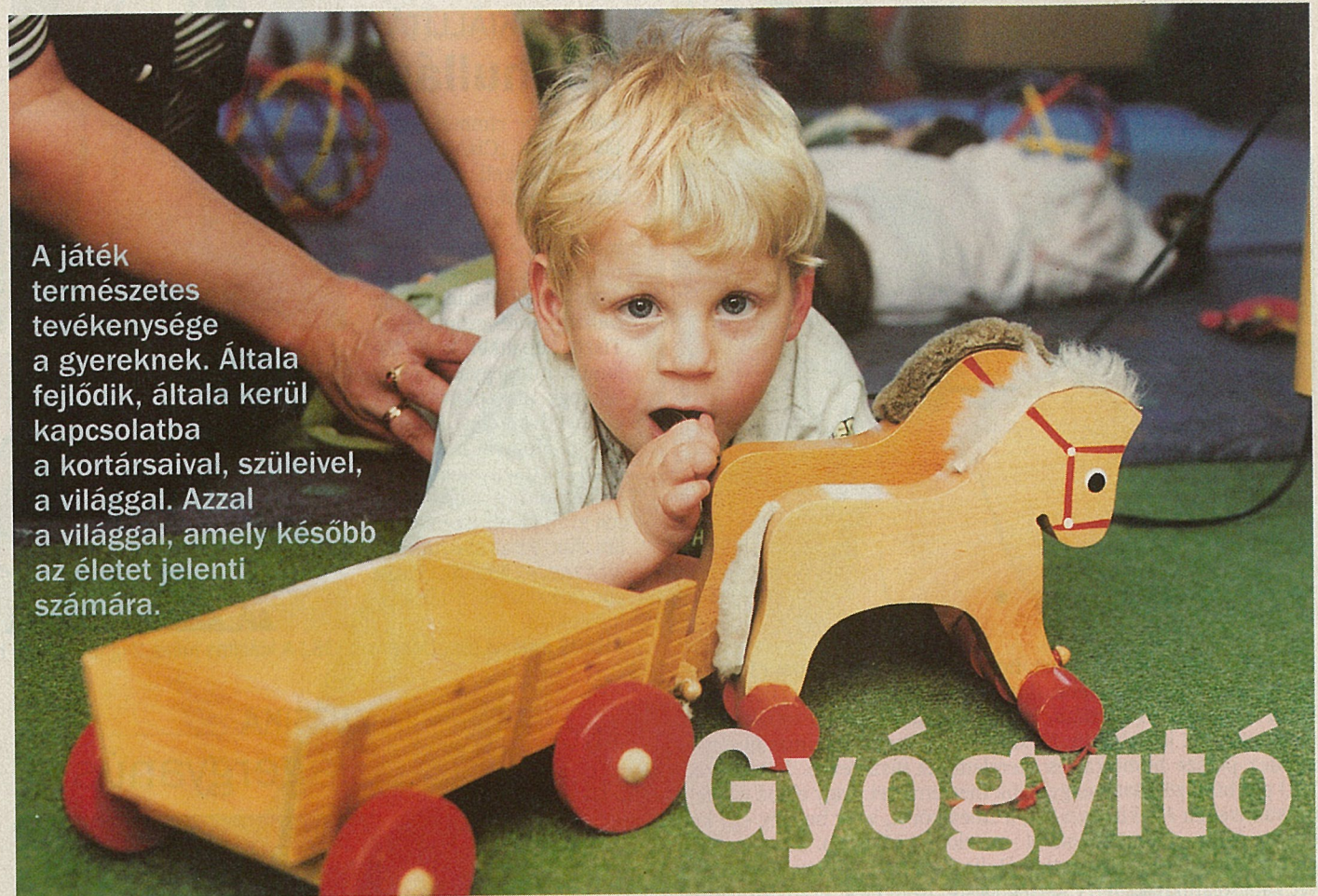

Családban marad

Szerkeszti: Vág Bernadett

FOTÓ: AMBRUS MARCSI

A játék természetes tevékenysége a gyerekeknek. Átala fejlődik, általa kerül kapcsolatba a kortársaival, szüleivel, a világgal. Azzal a világgal, amely később az életet jelenti számára.

Gyógyító

Játék

„Járunk táncot, ripegőstropogóst...”, hallom a teremből, miközben levezem a cipőm az előszobában. Ismerős a szöveg, ismerős a dallam még óvodás koromból, kettőt léptünk balra, kettőt jobbra. A foglalkoztatószobában székek, apró asztalok árulkodnak a mellettük ülők méreteiről. Erzsi néni énekel, közben rövid instrukciókkal szakítja meg a dalt. „Úgy, jól van, emeld a lábad, fordulj a kezeddal is.” Az

Tunyogi Erzsébet

édesanyák is dúdolják az újabb és újabb énekeket, miközben mozgatják, forgatják a maguktól nem mozduló kicsi kezeket, lábakat. – Ki lesz a Mikulás? Kinek adjam a zsákot? – kérdezi körbepillantva Erzsi néni, és választ se várva nyújtja a szőke kisfiúnak. – Mutassátok meg, hogy reptülnek a kisangyalok! Némelyik „kisangyal” bizonytalanul imbolyog, ez nekik még

Közös élmények

– A gyermek az egész világot a játékon keresztül érti meg, dolgozza fel, és ez a sérült gyerek esetében sincs máskepp – mondja dr. Páli Judit gyermekpszichológus. – A játékerápia teljes élményt nyújt a gyerek számára. Egyre többet ért meg belőle, ezért is fontos, hogy bizonyos játékok hosszú ideig rendszeresen ismétlődjenek. Közös élmények, közös örömök érik őket. Bizalommal kell lennünk a kisgyerekekhez, és meg kell figyelniük, mikor mire hogyan reagál. Ha képesek vagyunk jól megfigyelni, akkor egyre több segítséget tudunk nyújtani neki.

nem természetes mozdulat. Aztán a játék mozdonyra támaszkodnak, megpróbálják térdelve tolni előre, majd körbejárnak guggolva, mint a kisbékák. Kezek-lábak összekapaszkodnak anyával, hiszen egyedül nem

megy. Jaj, de ügyes vagy, ez tegnap még nem sikerült! – hallani itt is, ott is a biztató dicséreteket. Talán néhány hónap, néhány év múlva ezek a mozdulatok már nem munkát, hanem igazi játékot jelentenek.

Hetente háromszor

– Akinek egészséges a gyereke, nem is tudja elképzelni, milyen érzés szembenézni azzal, hogy nem tudom, mire lesz képes a kisfiam – mondja a kétéves Alex anyukája. – Nehezen jött a baba, aztán születése után három napalag agyvérzést kapott. Eleinte a gyerekorvos sem vette észre, hogy a fél oldala megbénult. Alex nem értelmi fogyatékos, ezért elég jól fejleszhető, csak

lassan. Mióta ide járunk, sokat fejlődött. Már ügyesen használja mindkét kezét, igaz, csak egyik lépést tud megtenni egyedül. Háromszor jövünk hetente.

Tunyogi Erzsébet játékerapeuta, drámapedagógus hozta létre a Tunyogi Fejlesztő Játékház Alapítványt, ő a fejlesztő módszer megálmodója: – A sérült és az egészséges gyermek között a leginkább szembetűnő különbség a tanulási képességekben, a tanulás folyamatában mutatkozik. Az egészséges gyermek maga kezdeményez, természetes kíváncsiság hajtja. Nem úgy a beteg – mondja. – Az ide járó kicsik sérülésének oka lehet genetikai, és lehet a születés közben vagy szülés után szerzett sérülés, például agyvérzés vagy oxigénhiányos állapot.

- Évekkel ezelőtt kerültem kapcsolatba Tunyogi Erzsébet gyógyító játszótérrel - mondja dr. Székely Emőke, a Madarász Utcai Kórház intenzív osztályának főorvosa. - Amióta ismerem a munkájukat, csodálattal nézem azt a nyugalmat és erőfeszítést, amivel ezeket a gyerekeket igyekeznek az emberibb élethez hozzásegíteni. Volt alkalmam végigkísérni több gyerek fejlődését, én magam is irányítottam oda kis betegeket. Többségük a teljes mozgásszegénységtől eljutott az önálló járásig.

A legkisebb sérülés is gátolja a tanulási folyamatot. Ha egy kisgyermek a mozgásában sérült, az gátolja az értelmi fejlődését is, mert korlátozottsága miatt nem tudja elérni, megfogni, megismerni a tárgyakat. A játékerterápián igyekszünk minden érzékszervet „használni”. A mozgulatnak célja legyen, készletet érezzen a gyerek arra, hogy valamiért odamásszon, valamit megfogjon. A mozgulathoz aztán hozzárendeljük a hallást, a látást, a tapintást.

Süss fel, nap!

A mozgásfoglalkozás után az anyukák és a gyerekek körbeültek a kisasztaloknál. Erzsébet néni leoltja

anyja ölében ülő kisfiú még nehezen követi a foglalkozást, de egyszer csak nevetni kezd. Nagyon szép a mosolya.

- Olyan szép a mosolyod! - lépek oda. Rám néz, fürkészően, kutatva.

- Nem szeret még ide járni, pedig máris sokat fejlődött - mondja az anyukája. - Vidékről jövünk, hetente többször, de megéri.

A két éves Bence persze csak azt érzi, sok ez a macera, hagyják már békén.

- Nagyon ügyes voltál, Bence - bátorítom, mire váratlanul széles mosolyt kapok ajándékba. Így jelzi: érti, amit mondom.

- Csak ebbe a csoportba tizenöt gyerek jár, és egyre többen jelentkeznek - mondja Tunyogi Erzsébet. - Jó volna, ha a gyermekorvosok, neurológusok is ismernék ezt a módszert, és minél korábban idekerülhetnének a sérült gyerekek. Pár napos koruktól hét éves korig foglalkozunk velük. Minél fiatalabb az agy, annál képlekenyebb, annál fejleszhetőbb. Az a legnagyobb boldogság, amikor az anyukák és a gyerekek visszajönnek, eljásogni: felvették a gyereket ren-

Ranschburg Jenő

Gyerekekről

A dackorszak kezdete

Tisztelt Tanár Úr! Harminczéves férfi vagyok, közel három éve házasodtunk össze a feleségemmel, kislányunk nemrég múlt kétésztendő. Lassan két éve én vagyok vele itthon, és éljük a múlt, boldog hétköznapokat. Az ősszel bölcsődébe fog menni (már be is irattuk), és én pedig megyek vissza dolgozni. Az utóbbi egy hónap felét nem töltöttem itthon (főiskolára járok, levelező tagozatra, emellett külföldi társasutazáson is voltam). Azért írok Önnek, mert úgy érzem, valami változás történt a feleségem, a kislányunk és a köztem lévő kapcsolatban. Szeretném tudni, hogyan értékeljem ezt, és mit tehetünk a jövőben, hogy az eddig megszokott szeretetteljes, vidám és laza légkör megmaradjon. A tények a következők. A kislányunk régebben szinte soha nem sírt, legfeljebb ha megütötte magát. Az úgynevezett hisztizést is csak más gyerekeken láttam, az enyémen nem. Most öt napja vagyok itthon, de szinte minden napra jut sírás és hisztizés. (Amíg távol voltam, a nagymamái és a feleségem vigyáztak rá, voltak vele, látták el a háztartást helyettem.) A jelenet úgy szokott lejátszódni, hogy a kislány szeretne olyat csinálni, amit nem szabad, vagy nem szeretné megtenni azt, amit kellene - például haját mosni -, és ilyenkor, hogy célját elérje, a feleségemet figyeli. Én nem akarok engedni, de a feleségem valami szokatlan előadásba kezd, amit én így értékelek: „Gyere ide, kicsi lányom, az a lehetetlen, durva apád mire nem akar kényszeríteni, majd én megvédelek tőle!” Az eredmény: a kislány sír, a feleségem ölegeti, én pedig nem veszekszem tovább, hanem elmegyek futni egyet, vagy mint most, leírom a gondunkat, segítséget kérek, pedig volna más tennivalóm is - házimunka, vizsgára készülésk. A kislánynak már harmadik napja ott szárad a fejen a sampon.

Tisztelt Uram! Őszintén örülök, hogy a futás mellett a levélírást választotta arra a célra, hogy felgyülemlett indulatait levezesse. A gyermek magatartásában megfigyelhető változást - ez egyértelműen kiderül a leveléből - Ön azzal magyarázza, hogy távolléte idején a kislányt édesanyja és nagymamái részéről olyan nevelői hatások érték - túlzott engedékenységre, következetlenségre, kényeztetésre gondolok -, melyek jelentős mértékben eltértek az Ön által alkalmazott gyakorlattól. Nem kizárt, hogy ebben a feltételezésben sok az igazság, de szeretném néhány megfontolandó szempontra felhívni a figyelmét. Mindenekelőtt: a kétésztendő gyermek általában rosszul tűri, ha a „legfontosabb másik” (aki kislánya számára Ön volt, nem pedig az édesanyja) hirtelen eltűnik az életéből. Gyakran tapasztaltam, hogy ilyen esetben - a szülő visszaérkezése után - a gyerek napokig, hetekig nyugtalan, indulatos, nehezen kezelhető. Hozzáteszem, hogy ez az életszakasz amúgy is a „dackorszak” kezdete, és ilyenkor szinte minden gyermek életében - általában

csak átmenetileg - megjelenik az akaratosság, az értelmetlen elszegültség, sőt gyakran a „hisztizés” is. Mindezt csak azért mondtam el, mert attól tartok, Ön valami rosszabbra gondol. Olyasmire, hogy a felesége szándékosan apja ellen hangolja a gyermeket, illetve érzelmileg magához kívánja láncolni, valamilyen rejtélyes, de mindenképpen aggodalmat ébresztő okból. Kétségtelen, hogy felesége túlzott engedékenységgel reagál kislányuk dacos megnyilvánulásaira, de én nem hiszem, hogy a háttérben „sötét erők” működnek. Sokkal inkább azt, hogy felesége féltékeny arra az erős kapcsolatra, mely önt kislányával összefűzi, és most - akaratlanul - megpróbálja kihasználni a lehetőséget, amit az Ön távolléte kínált: hátha sikerül befurakodnia apa és kislánya közé, és felhívnia a gyermek „emocionális figyelmét” önmagára. Türelmemre intem tehát, és mindenekelőtt arra kérem: üljön le a feleségével, és beszéljék meg a helyzetet; ami most a családjukban kezdődött, az nemcsak kislányuk egészséges fejlődését veszélyezteti, de feldúlhatja házasetük békéjét is.

www.holgylilag.hu

a villanyt, és csillagokat, holdcskákat varázsol a mennyezetre. Közben mondókat mond, és kérdegeti a gyerekeket. Bámszókodó gyerektekintetek kísérik a fény változásait. A csillag szóból „göő” lesz, ahogy az egyik kisfiú boldog mosollyal az arcán felismeri. Majd elötünik a napocska is, de nem sokáig, mert a csúnya felhő eltakarja, és árnyék borul ránk. - Süss fel, nap, fényes nap - kérlelik a napot az anyukák és a bizonytalan cémhangocskák. A sarokban,

des iskolába. Abban a percben elszáll az évek alatt ránk telepedett fáradtság: - győztünk - mondja mély hittel a hangjában.

„Járunk táncot, ripegőstropogóst, pergő-forgó, libegőst-lobogóst...”, dúdolom magamban, ahogy nemsokára ezek a gyerekek is fogják. Aztán egyszer, holnap vagy holnapután kettőt lépnek jobbra, kettőt meg balra. Mintha ez mindig is természetes lett volna.

M. BENCZE TÍMEA